

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת 'חיים של תורה - לובלין' פניה"ק ירושלים ת"ו
בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאנוע שליט"א
תלמידו של מורן פוסק הדור בעל 'שבת הלוי' זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

מתיקות התוכחה ומרירות הברכה

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתו"
מעשה הקנאות שעשה פינחס והרג החוטאים
הוא 'הלכה ואין מורין בן' (פנהדרן דב), הנינו, שאם
הקנאי בא לשאל בבית דין האם יהרג את החוטא
הנושא ארמית, לא מורין לו להורגו ולכן פנחס
היה צריך לקום מאליו ולהרגם. וצריך להבין,
מדוע לא מורין לקנאי להרג את החוטא הגדול,
הרי מפינו שזוהי ההלכה, מדוע בית הדין לא
יורו בן במפרש?

כדי להבין זאת, נקדים להתבונן בפרשה הקודמת,
שפאשר בלק רצה שבלעם יקלל את עם ישראל,
הוא הביא אותו לשדה צופים, ומדוע לא אמר
לו לקלל אותם מביטו? מפינו

שבאותה מדה שאין הברכה
מצויה אלא בדרך הסמוי מן
העין, פה אין הקללה מצויה
אלא בדרך הגלוי לעין, ובלק
רצה שבלעם יראה חסרונות
בעם ישראל וכן יקלל אותם
והקללה תחול חלילה.

"נאמנים פצעי אוהב"

ובפעל, בלעם ברח את עם ישראל בברכות גדולות
מאד, ולכאורה, מדוע מפיו של בלעם יצאו ברכות
נפלאות פאלו שהיו ראיות להאמר על ידי משה
רבנו שמסר את נפשו עבור העם? ובאר מוזי רובי
הכהן הגדול רבי אבאגדו מילר זצוק"ל, לפי מה
שאמרו חז"ל (ויקרא דב), 'כל תלמיד חכם שאינו
נוקם ונטור פנחשו, אינו תלמיד חכם', שלכן משה
רבנו זרקא דגאל להוכיח את העם ולומר להם את
האמת ופחות לשבח אותם, בכדי שישלימו את
מדינותיהם וכן יזכו להיות בני עולם הבא.

ובעקבות פה, העם פעסו על משה רבנו, עד שרצו
לקטל אותו באבנים, פי הוא הוכיח אותם והמוכיח
הוא שנאי, ואילו אדם שהוא לא מוכיח את העם,
אלא רק בברכה ומעודד את ריחים, עלולים
לטעות אחר עצתו, כמו שמצינו אצל בלעם,

שיצאו מפיו רק ברכות ושכחים על עם ישראל,
והעם נגרוו אחר עצתו ונשארו את גנות מואב.

"ונערתות נשיות שונא"

וכל זה נובע מפי משה שקשה לאדם לסבל תוכחה
שמוכיחים אותו, [וכבר אמרו חז"ל (פנחות קה):
על תלמיד חכם שפני עירו אהבים אותו, שזאת
מפני שאינו מוכיחם], ולכן מצאו דפי במשה
ובנביאים, ולכן משה רבנו נהר שלא להעניש
את החוטאים, אלא נתן לפנחס להרג אותם, פי
הוא דע שאם הוא יהרג אותם, העם יאשימו
אותו ויאמרו 'הרי הוא עצמו נשא את
בת יתרו', כמו שטענו לו נשיא
שכט שמעון שקטא עצמו
(פנהדרן דב).

שהרי כבר קדם לכן היו להם
הרבה טענות על משה, פעם
טענו על האכל ופעם על הפנים
וכי, וטענו שהקב"ה מרחם על
הבריות, אבל משה כביכול לא

מרחם על העם, ואינו דואג שיהיה להם אכל
וישתיה. אבל האמת היא שמשה רבנו מוכיח את
העם כדי לזרז אותם לקנות קנינים טובים יותר
וכן יזכו לשפע ולכל טוב בעולם הזה ובעולם
הבא, ואילו בלעם מסתפל ומדבר על ההצלחות
של עם ישראל, מפני שיש לו קנאה ועין רעה והוא
רוצה לגרם להם להרפות את ידיהם מלהתאמץ
בעבודת ה', וכן להפסיק להם את השפע חלילה.

וכמו שרואים בפעל, שאחרי שבלעם ברח את
עם ישראל, הם נכשלו ב"לא תתורו אחרי לבבכם
ואחרי עיניכם" והיתה מגפה בעם, ואילו אחרי
שמשה מוכיח את עם ישראל, העם התעלו
והתקדשו, לכן הדרך הנכונה היא שאדם לא
ירגיע את נפשו לחשב: אני מצלח ואין לי צרה
להתאמץ, פי זוהי הדרך להתרפות ולהפסיד
את הקנינים שבידו, אלא להפך, תמיד יגרו את
עצמו לקנות עוד ועוד.

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

איך מרכיבים את האיש האימנטי?

בתפקידי, אני מסיע אנשים מבגרים שאינם
בכו הבריות מביתם למוסד שהם מתחנכים בו
ומחזרים בסוף היום לביתם. ביום ששי שעבר,
אבא של אחד החניכים שאני מסיע בקש ממני
לאסוף עבורו ברכבי ספה שמישהו מוסר לו
במתנה, כשאני על הדרך חזר לביתו עם בנו
שבדרך קלל נשאר אחריו אתי ברכב.

האמת שהיה קשה לי להסכים לבקשתו, כי
המשימה הזאת לא מטלת עלי כחלק מהעבודה
שלי, ובפרט שהרכב שלי חדש וחששתי שהוא
לא יזוק מהמשא הזה, אבל כמובן יש כאן מצוה
של גמילות חסדים, ולכן בקשתי ממנו פרק זמן
כדי להשיב לו תשובה ולבסוף הסכמתי למלאות
את בקשתו.

לאחר מכן, באותו יום ששי היה לי בבית
לחץ יוצא מהקלל בתחום הקניות, הנקיונות
והבשולים, והרהרתי טוב לעצמי, אולי אתחמק
מהמשימה הזאת שכל כך קשה לי למלאות
אוהה מקל המובנים, אבל מצד שני אמרתי בלבי,
הרי כל לחץ וטרדה אינם שווים להתמודדות
של משפחה שיש להם בן כמו אותה משפחה
שמבקשת ממני את הטובה הזאת, ואם כן אעזר
להם, ובזכות זה אזכה שכל ילדי יהיו בריאים.

כשהגיע הזמן להחזיר את החניכים, החזרתי
אותם, וקשהאחרון שנשאר אתי היה הבן של
אותה משפחה, הגעתי לבית שמסרו את הספה,
העליתי אותה על גג הרכב ונסעתי לכיוון הבית
שלכם.

באמצע הדרך, כשנסעתי במהירות בכביש
סואו, לפתע רכב שנסע לפני, שלאחר מכן התברר
שהנהג היה מבני המעוסים, בלם באופן מפתעי
את רכבו, כמו שהם רגילים לעשות בכדי לתבע
את מי שפוגע בהם, וכמעט שהתנגשתי בו, אלא
שברגע האחרון ממני עברתי לנתיב הפנוי. אך
דא עקא, באותה שניה הגיע רכב נוסף במהירות
מהנתיב שנכנסתי אליו ופגע ברכב שלי. הרכב
הראשון שבלם, נעלם מהר מהאזור וקצת נותרתי
עם מי שפגע בי שלא באשמותו.

צאתי מהרכב וגם מי שפגע בי יצא מרכבו,

« המשך המעשה בעמוד ד'

• הרה"ג ר' אליהו קאהן שליט"א
משגיח דרשיבתנו •

שמחה נצחית

'האי עלמא קבי הלולא דמנא'. הנה באולם השמחות באים קהל רב, כל אחד מגיע והולך בשעה אחרת לפי עניונו, ובדרך כלל זמן שהותם של המזמנים הוא לפי קרבתם לבגלי השמחה, ובכל שיש לאדם קרבה יותר, הוא שוקה זמן רב יותר, ובעלי השמחה עצמם נמצאים מתחלת השמחה ועד סיומה ועד בכלל.

קב ממשילים חו"ל את העולם הזה לאולם השמחות שלאלי מזמנים מאת ה' בני אדם רבים, והשהות שיש לכל אדם בעולם הזה היא קצרה, כמו שקל שמחה חולפת מהר תוך שעות ספורות והכל נגמר, והעקר הוא העולם הבא. ששם האדם מתענג נצח.

ולפי קרבתו של האדם לקב"ה, הוא זוכה להיות יותר - באיכות וגם בכמות, כמו שכתוב: 'יראת ה' תוסיף ימים', והקב"ה שהוא בעל השמחה, כמו שכתוב: 'עו וחדוה במקומו', מכריז ואומר: 'אני ראשון ואני אחרון', שהוא חי וקיים לעד ולנצח נצחים ו'אשרי אדם עו לו בך', וכן אדם יתאמץ בך, שהבדק ברבונו של עולם ומשעבד את רצונו לרצונו ותרבו, הוא דבק בתי החיים, וזוכה לחיים ארוכים בעולם הזה ולחיים נצחיים בעולם הבא.

מרירות שאחרי חתנה מפארת

זכמו כן יש להזהר שלא להראות לעיני חבריו את ההצלחה שלו, כדי שלא להחליש את דעת הבריות, כי כך ה' הטביע בפריאה, שאדם שמחליש את דעת הבריות, הוא מפסיד את הצלחתו, ואין לו סייעתא דשמאי כמעשי דיו.

בברכות של בלעם הוא אמר: "מה טובו אהליך יעקב", ובתנא דבי אלעזר (פרק טא), מצינו שבלעם ראה את עם ישראל יושבים קהלות קהלות, ובלעם קנא קנא מאד, עד שנפל ושם את פיו על האדמה, והקב"ה כפה אותו לומר את דברי הנבואה ששם בפיו שברהם נאמרו הטובות שעתידים לבא על ישראל.

ונת"ל אומרים (ב"ב ס): 'לא יפתח אדם לחצר השתפים פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלון', ולמדו זאת נת"ל מבלעם, שכתוב: 'וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שכך לשכטיו', שאין פתחי אהליהם מכונים זה לזה. ומכאן נלמד, שראוי לאדם להזהר שלא להתענג בפנינים של חברו, אלא להיות עסוק בהצלחות של עצמו, כי השבח של עם ישראל ש'אין פתחיהם מכונים זה כנגד זה', אינו רק צניעות בעלמא, שלא להביט בבית החבר, אלא פרושו גם שלא התענגו כלל בהצלחות האלת, וזאת הפך מדתו של בלעם, שהסתכל באהליהם של ישראל והתבונן בקנאה בהצלחותיהם.

ומעשה שהיה בעשיר גדול שערך חתנה מפארת מאד, וכדרכם של בני אדם, מן הסתם רבים מהמזמנים נחלשו בדעתם לראות את עשירותו, וזמן מועט לאחר מכן, הוא נחלה מאד והובילו אותו לבית החולים ללא חמצון והגיע לשערי מות ממש, ורק בנסים מגורים הוא חזר לחיים.

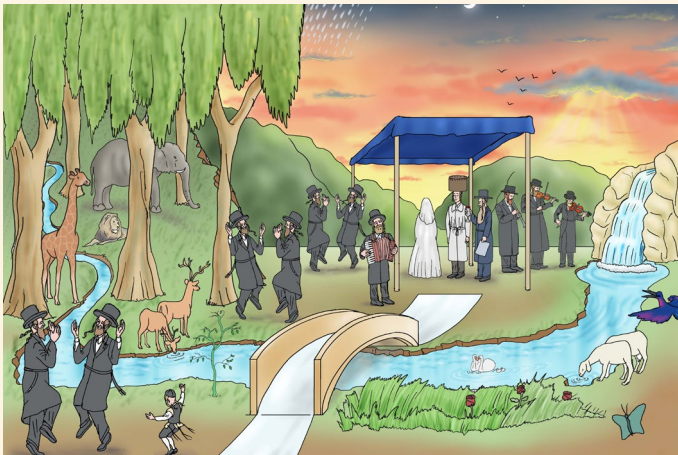
כי אסור לאדם להראות לאחרים את העשירות שלו, ואם הוא כבר רוצה להשתמש בעשירותו בשמחה שלו, עליו לתת מעשירותו ולתרום לכלם, שכן תהיה לבלעם עין טובה עליו.

בלעם הרשע נגד אהרן הכהן

ובלעם רצה לכוון פגות כנגד הפגות שאהרן כהן ובתורה לא מברך שום פגות מה אהרן הכהן היה צריך לחשב פגות שהוא מקריב קרבנות וכן מה היה צריך לחשב כל מי שמביא קרבן לבית המקדש, וזאת כמו שבשאר המצוות

המדורש הגדול (בלק), אומר על הפסוק: 'וירא בלעם כי טוב בעיני ה' לברך את ישראל', שבלעם ראה שה' צוה את אהרן הכהן לברך את עם ישראל, לכן הוא צוה לבנות מזבחות כמו המזבחות של אהרן הכהן וכן חלילה להתגבר על פתח של ישראל ולקללם.

מתיקות נשואי רבי עקיבא ושמחת הבריה

בציור שבכותרת הגליון: בלעם עומד ומברך ומשבח את עם ישראל, ולעמיתו משה רבנו מוכיח את עם ישראל.

מדוע הברכות שיצאו מפי בלעם הרשע לא נאמרו על ידי משה רבנו?

על כך במאמר: 'מתיקות התוכחה ומרירות הברכה'

בציור שלפנינו: נחלקו חז"ל (במדדש ובירושלמי) מהי המצוה החשובה ביותר בן עזאי אומר שהעקר הוא "זה ספר תולדות אדם" והיני שהעקר הוא לעסק ימים ולילה בספר התורה שה' נתן לתולדות האדם (ירמי). בן זומא אומר ו'איהבת את ה' אלקיך', רבי עקיבא אומר ו'איהבת לרעך כמוך', ורבי שמעון בן פזי אומר שהחשוב ביותר הוא הברכות, תמי של שחר ותמיד של בין הערבים.

ויש לכאר שרבי שמעון בן פזי מכריז בדבריו שהעקר הוא כשיטת רבי עקיבא מפני שהוא נשא אשה בצעירותו ואף בזוגותו ובכך עשה נחת רוח לה' כקרבן של שחר וקרבן של בין הערבים וכך מאד את אשתו והרגיש עצמו ספיל כלפיה [כמו ה'את' שנאמר בקרבנות] את הכבש אחד... ואת הכבש השני" שה'את' נדרש תמיד כספיל למצוה [כמו שאמר על אשתו שלי ושלכם שלה הוא.

ובציור רואים את שמחת נשואי רבי עקיבא ושמחת בני האדם על חסד הבריה שברא ה' בששת ימי בראשית שבהם נבראו הימים והנהרות, הגערים והאילנות. החיות והבמות וכו'. מהו הקשר בין שבעת המזבחות שעשה בלעם (המרים בציור שבכותרת) לחסד בריאת העולם?

על כך במאמר: 'בלעם הרשע נגד אהרן הכהן ובמאמר: 'קללות אינן שולטות על מכירי טובה'

פניני הלכה

• דרה"ג ר' יוסף מאנדל שליט"א ר"מ בשיבתנו •

שהחננו בכינו המצרים

פסק מרן השו"ע (א"ח סי' תמא): 'טוב לנהר מלומר שהחננו בין המצרים על פרי או על מלבוש, אבל על פדיון הבן אומר ולא יחמין המצוה'. וכתב בעל תרומת הדשן (בס' לקט ישר עמ' קו), שמהנהג לברך שהחננו בכל ימי בין המצרים, משום שאין מעבירין על המצוות ומצוה הבאה לידך אל תחמיצנה, ע"ש. והרמ"א פסק שבפרי שלא ימצא אחר תשעה באב, מתיר לברך ולאכלו בין המצרים.

והט"ז התיר לברך שהחננו בכל ימי בין המצרים, ולמד זאת מדברי הרמ"א, ש'לפי טעמו שהתיר לברך שהחננו בין המצרים על פרי חדש שלא ימצא לאחר ט' באב, יש להתיר מטעם זה לברך שהחננו על פרי חדש אף בכל יום מבין המצרים, משום דחשיבון שמה ימות ח"ו (כת' ש"תקמ"ז וזהו, והביא ראיה מגיטין ז'ה) ומהב"י (סי' תמ"ה) ונמשך חסידים (סי' תמ"ה) שהתירו לברך בשבתות שגבין המצרים, ודלא כשיטת הארי"י שכתב שאין לברך שהחננו בכל ימי בין המצרים, כולל בשבתות שבינתיים.

ובמשנה ברורה הביא דעת האוסרים לברך שהחננו בימי בין המצרים, והביא טעם לדבר, שפנין שהם ימים של פירוש ולישאל, איך יאמר שהחננו והגיענו לזמן הזה, בעוד שארעו בזמן זה צרות רבות ודעות, ומסים המ"ב, שעל כל פנים, בשבתות שבתות ימי בין המצרים, אפ"ש לברך שהחננו ללא שום פקוק.

שפומשיליים אותם לחיות, ובכך ברכו ולמדו את עם ישראל ללמד מהחיות לעבד את ה' עם המדות שלקח, למסור את נפשם לכבוד ה', ולהשתמש במדות החיות ללחם באויבים, והקללה הנפקה לברכה בעקבות זאת שבעת ששם ישראל מקריבים קורבנות, הם מכניסים ללמד מהחיות מדות לעבודת ה', כאמרו: 'היו עז כפמר וכי' לעשות בצון אביה שבשמים'.

צניעות באהל

בשש"ש בלעם רצה לקללם במזל גריאת האדם וכמו שאמרו חז"ל (נדה לא) על מה שבלעם אמר: 'מי מנה עפר יעקב ומסר את רבע ישראל', שהוא התבונן ביצירת האדם וכן רצה לקלל את ישראל מעת יצירתם חלילה, אבל הקללה נהפכה לברכה בעקבות זאת ששה' הרגה לו ששם ישראל מביאים קרבן יולדת ומזידים לה' על גריאת ילדיהם, ואם פן, אין לו רשות לקללם בזה, אלא שקללה נהפכה לברכה.

ובלעם אומר: 'מי מנה עפר יעקב', הינו שהוא לא מצליח לקלל את עם ישראל מפני שהם צנועים

לכתב שם ולא לעשות דבר, ורק הקב"ה הצילנו, שגאמר: 'ויברך אלוקים את יום השביעי' והקב"ה הפך את קללותיו לברכות.

קל להרס קשה לבנות

והנה, גם בבית המקדש היו מקריבים שבעה ימים בשבוע את קרבן התמיד ושאר הקרבנות, ולכאורה, גם על מצות הקרבנות בבית המקדש היה צריך להיות למוד על דרך דברים אלו, שאלו היו כנותיו של אהרן בבית המקדש, שהיה מודה בכל יום מימי השבוע על חסדי ה' שבפריאה ובכך היה מביא ברכה על עם ישראל, ומידוע רק לגבי קללותיו של בלעם התורה מציגת את שבעת המצוות לרמוז על שבעה ימי שבתה?

אלא, דהנה יותר קל לקלל מאשר לברך, שעל פן קללה היא מלשון קלילות, ואילו ברכה היא מלשון רצינת גרה. כי קלל זה קל, ולברך זה קשה, שהרי הברכה היא נובעת מפריעת רצה וכפיפת קומה כלפי האלת, מתוך בצון שיהיה לו טוב.

לכן בתורה לא מבא"ר ולו ברמז מה היו פגנות הברכות של אהרן הכהן בעבודות בית המקדש, כי לברך זה דבר קשה, שאדם צריך לגלות אותו בכח עצמו ולהוציא מופת אל הפעל, מה שאין פן, פגותיו של בלעם בקללות פן מוזות בתורה בפסוק 'בנה לי ביה שבעה מזבחות' וכמבאר במדרש, מפני שקללה היא דבר קל, שאדם מוציא את נפשו על ידי קללות.

קללות אינן שולטות על מכירי טובה

הצלחותיהם, ועם מדת הנצנע לכת שבהם, הם מכניסים בעליהם ללבם הודאה לה'.

כנגד היום השני, הכהנים היו מכניסים להודות על הקריע שפומי ירדנים הגשמים ומרזים את הגריאה כלה, ומשה רבנו אמר: 'יערף כפמטר לקחי תול כפול אמרתי', ובדבריו מנח שבח לה' על הפנים שפוזל לנו מחרקיע, ולכן בלעם לא יכל לקלל על הקריע והנפקה קללות לברכה ואמר: 'יזיל מים מדליו'.

וכמו כן ביום השלישי הכהנים מכניסים להודות על הארעים ועל הנמים ועל הדגים שבהם, העולים על שלחננו לאכילה ולהענג שבת, ולכן נהפכה קללתו של בלעם לברכה ואמר: 'בנחלים נטוי מנת עלי נהר'.

ישאל מעל המזל

ברביעי רצה לקללם בפמלות ובמאותות וה' שם בפיו: 'דרך מוכב מעיקב', כלומר, שיהיו יזרע יעקב אבינו והולך בדרךיהם של האבות הקדושים, הוא זוכה לדרך על המוכבים והפמלות, הינו שהפמלות והסרעים שבו אינם שולטים בו, אלא הוא שולט בעצמו ומכופף את טבעיו לצדו ה' יתברך, והקללה נהפכה לברכה, מיפני ששם ישראל מקריבים קרבנות ומכניסים בהם ללכת בדרךיהם האבות הקדושים ולזכר את מדותיהם.

בחמישי רצה לקלל אותם בחיות ובהמות, מיד התהפך לו: 'פתועפת ראם לו', וכבר מצינו שיעקב אבינו ומשה רבנו מברכים את עם ישראל על ידי

לא התבאר בתורה מה לצון בעת קיום המצוות, כי התורה מבארת רק את החיוב המעשי במצוות, מה צריך לעשות בפעל, אבל את הנפנה והמחשבה אדם צריך לגלות בעצמו.

רחמנא ליבא בעי

והמחשבה והנפנה בקיים המצוות היא העקר, עד שאפילו בית המקדש לא שונה בעיני ה' אם עושים בו את העבודות גלי דעת, שהרי קסבת זאת הקב"ה הקריב את בית המקדש בזמן שהכהנים שבו היו צדוקים והקריבו קרבנות ועשו את עבודות המקדש בלי פגנת הלב, כמו שהנביא הוכיחם: "עשו פי גגש הקם הזה בפיו ובשפתיו כבודיו ולבו רחמ ממיני ותהי יראתם אתי מצות אנשים מלמדה". ולעמית זאת, 'אדם שיש בו דעה, נחשב כאלו נבנה בית המקדש בקניו' (ברכות לא), כי עקר החשיבות בעיני ה' היא הנפנה ומחשבת הלב.

ומבאר המדרש הגדול' שהסבה שבלעם צוה את בלק לבנות לו שבעה מזבחות, פן כן בך כנגד שבעת ימי גראשית ורצה לקלל את עם ישראל כנגד כל יום מימי השבוע, ביום הראשון רצה לקללם בשמים ובקארן שנגברו ביום זה, ביום השני רצה לקללם בקריע שפוזל מים, בשלישי רצה לקללם במינים ובגרעים, ברביעי רצה לקללם בפמלות ובמאותות, בחמישי רצה לקללם בחיות, בששי רצה לקללם במזל גריאת האדם, בא ליום השבת ואמר: היום אוכל לקללם, שהרי ביום הזה אין נביא שלהם יכול לפי האמור יבו, שאף על פי שכל התורה עניניה לספר בעקר ממה שדבר הקב"ה עם רועי ישראל, בכל זאת פירשת בלק רצה עוסקת בשיחתם של בלק ובלעם ובשיחתו של בלק עם ה', מפני שצאמת הסודות הגדולים של עם ישראל הם זקוקים בפרשת בלק, שבמה שבלק ובלעם זכמו להזיק לעם ישראל, מסתתרים הסודות הגדולים, מה היה אהרן הכהן מוכן בבית המקדש.

והסוד שכל קללה נהפכה לו לברכה על ידי שה' גלה לו מה עם ישראל חושבים בעת הקרבת הקרבנות, שהם מזידים לה' על כל הגריאה, ובעקבות זאת בלעם היה מכרח להוציא מפיו באופן של ברכה את ההודאות שבלעם של ישראל בעת הקרבת הקרבנות.

והסוד שכל קללה נהפכה לו לברכה על ידי שה' גלה לו מה עם ישראל חושבים בעת הקרבת הקרבנות, שהם מזידים לה' על כל הגריאה, ובעקבות זאת בלעם היה מכרח להוציא מפיו באופן של ברכה את ההודאות שבלעם של ישראל בעת הקרבת הקרבנות.

הודאה על שמים וארץ

ונבא להתבונן בזה: כנגד היום הראשון, אהרן הכהן ובניו היו מכניסים להודות לה' על גריאת שמים וארץ, ובלעם רצה לצון לקלל את עם ישראל במדה זו, ומיד הקב"ה צוה אותו לסובב את פניו ולראות מהאף עם ישראל מקריבים קרבנות עם הודאה על השמים והארץ, ר' שהוא ראה שמה שהוא מכון לקלל אותם, הם בעצם מקריבים על פן בכל יום את ה', הוא הבין שאינו יכול לקללם, ולהפך, יצאה מפיו ברכה 'מה טובו אהליו יעקב', ששם ישראל מתנהגים בהנצנע לכת ומסתירים מעיני האלת את

עצות מתוקות

התנא באבות אומה שאחד ההקדלים בין תלמידי בלעם לבין תלמידי אברהם אבינו הוא הענין שבלעם היה רע ענין וכלא אברהם ובשנאה, ואילו משה רבנו שהיה תלמידו של אברהם אבינו [שהרי כבר במצרים משה רבנו וכל עם ישראל למדו את הברי התורה שקבלו מאבותינו (שמיני ה-ט) שם מסוה על פניו, ויש במסוה היה גם ללמדנו את המדה הטובה לכסות את עינינו שלא להסתכל בפרטיות של האחרים, וכמותו דוד מלכנו השתבח במדת "פה עינים וטוב ראי". שהיה רואה את כל אחר מישראל בענין יפה וטובה.

מתיקות שיחי

רבונו של עולם, זכני ברחמיך להיות "יפה עינים", לציאת מנוחת בןך אהוביך ולגמול עמך מהסורים טובים בענין יפה, וכני להיות "טוב ראי", לראות רג את הטוב ואת המעלות שבבניך ולא לראות את חסרונותיהם, ועל ידי כך יתעוררו רחמיך על בניך לראות רק את הטוב שבנו ולא את חסרונותינו, ובאתחך אלינו תפדנו ותצילנו מכל מכשול ומכל פגע רע ברחינותי ובנשמיותי, ואהבך אל הסיר ממנו לעולמים, אמן סלה.

"ופרו מתוק לחיבי"

ביצי יתכן שהמבקר את חברו גורם לו לנזק והנמנע מלברכו גורם לו להועלת מרה?

הפתרון לחידה מונח בתוכן גיליון זה. ניתן לשלוח את התשובה לכתובת האי-מייל: 7885595@ gmail.com או בהודעה קולית בקו 'קול מתיקות': 073-313-4395. בצירוף שם. כתובת וטלפון | הזוכים מפרשת חקת: שלמה אסיג, רכסים, אברמיר רוט, בני ברק.

ובשבת בלעם רצה לקלל, אבל הקב"ה הפך לו את הקללה לברכה, מפני שמהות כל עצם יום השבת הוא יום שבו עם ישראל יושבים ומתבוננים בחסד קל הבריאה שה' ברא בששת ימי בראשית ועברנו. וביום זה שבו עם ישראל מברכים את ה', לא יכולה לחול שום קללה עליהם, ולכן גם כנגד יום השבת קללת בלעם והפכה לברכה.

ומסתתרים אהליהם, ולא זו בלבד, אלא גם בתוך אהליהם הם צנועים והם נדמים לעפר, פי הם כביכול מסתתרים בתוך העפר, שאינם מתנאים בהצלחותיהם וכל שכן שאינם מראים את הצלחותיהם לאחרים, ולכן עינו תרעה של בלעם לא לקלה לשלט בהם, ומתוך רצונו של רשע זה לקלל, אנו למדים מהי הברכה שצריה לברו על המופת, שעל המופת צריה לברו את ה' על הולדים שה' הביא לאדם.

דעת הקרבנות גם בימינו

ידוד מלכנו היה זה שהקים עלה של תשובה (מורק טו), וגלה לנו שעקר הנחת רוח לה' בעבודת הקרבנות הוא ההודאה וההפרת הטוב אליו, כמו שאמר בשם ה': **"האוכל בשר אבירים ודם עתוים אשתה... זבח תודה יכבדני"**.

הקם מבין מדעתו

לפי קל המבאר, יתורץ קעת מה ששאנו בפתח דברינו, שקשם שב' עשה טוב" התורה לא מפרשת לנו את קנת הקרבנות, כי רצון ה' שאדם יחכים מעצמו להבין מה רצון ה' ממנו בהקרבתם, קף גם ב"סור מרע", להרג את הושא ארמית' היא 'הלכה ואין מוריון'.

כי יש הרבה דברים שהם צריכים להעשות, אבל אי אפשר לאדם פרה, והקם מבין את הדעת הזאת בעצמו, כמו שפנחס הבין מדעתו שהחובה קעת משלת רק עליו לקבא לשם ה'.

ובגלל שפנחס הבין מדעתו מה רצון ה' ממנו הקב"ה הביח לו **"ברית קנת עולם"**, כי פאמור לעיל, שעקר עבודת הנפנים היא לגלות בעבודות המקדש את הדעת שתגרים קרבת ה', ולקמדה את העם, כמו שכתוב: **"כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו"**, וקרבו הוא מלשון 'קרבה', פי תכלית הקרבן לגרם לקרבת ה', ואת הדעת הזאת צריה להבינה מדעתו, ופנחס שהבין מדעתו את ההלכה שאין מוריון אותה פפרוש, ראוי להיות פהו לעולם, פי בנדאי הוא יבין גם את הדעת של קרבת ה' שהפלו צריה להבין מדעתו.

המורם מהאמור, שבימינו, שאין לנו קרבנות, עלינו לחשב קעת התפלות את כל חסדי ה' שעלינו, שהרי התפלות הן כנגד הקרבנות, וכמו פן קעת שאנו אוכלים מאכלים ובפרט בשר וין ואלו מאכלים שהיו נאכלים בבית המקדש ממשר הקרבנות, יש לזכור את החסדים שה' גומל עמנו בבריות בשר ואברי גופנו וגוף ילדנו כקעת אכילת בשר הקרבנות.

וכשאנו מתפללים, עלינו לחשב את ההפך של קל המחשבות שבלעם חשב, שהוא חשב את המחשבות על הבריה במסרה לקלל ואנחנו נחשב את המחשבות על הבריה במסרה להודות עליה לה', שנתנו לנו את השמים והארץ, וקרא לנו חיות ובהמות לאכלה ולתועלת הבריה, וללמד מהן מדות טובות, וקרא לנו עץ פרי וכל ארזים לאכלה ולגל, וידובב ולשפמ את לבנו.

"סוד ה' ליראיו"

ההודאה לה' היא מהדברים שעקר מצותם היא במחשבת הלב ולא דוקא במעשים, וכמו שפצני בתנה שבה למשפן ה' והתפללה בשקט **"רק שפמי נעות וקלה לא שמע"**, ועל ידי תפלתה זכתה לנן תדול שמואל הנביא שהקליו את דוד מלכנו משיח ה' וממנה למדו אותנו חז"ל להתפלל את תפילת שמונה עשרה בלחש.

והו יחיד, שיש דברים שלא אוקרים בקול רם, ועל פן התורה לא מגלה לנו בקול רם מה צריה לכוון בעת הקרבת הקרבנות וקעת התפלה, והעבודה שלנו היא, לגלות מתוך דבריו של בלעם לכוון ההודאה לה' על הבריה ההפלה שברא ועברנו ועל בריות גופנו.

נחמזת מתוקות...

לשמח לב לומדי התורה יצא לחיר חוקר אחרון. המשלים את סדרת **'מתיקות המועדים'** שבכחה את לבויהם של רבנים מפי ישראל ובנינו בעולם.

הכרן החדש מבאי אלכס סרירוס ושיות מתוקים מדשב על ימי בני הסצרים ושבעה נחמזת, על צער הלות החורבן ועל התקווה לנאולה העתידה.

מפיו של האון רבי מנחם ברוך איוב שליט"א.

מקורר את הלב, מנחם ומחוק את הנפש.

הוצאת **יפה נוח**

הוצאת הספר: "ספר יתן לוינו בחינת הספרים הנחמזת" www.yefeh.co.il טלפון: 052-7162314

המשך מתיקות הניסים

ברוך ה' נוכחתי לראות שלא נפר שום נוק ברבבו של מי שפגע בי, רק ברכב שלי היה נוק לא גדול יחסית, אבל בעל הרבכ שפגע בי היה אדם אלום, הוא החל לצעק עלי צעקות אימים על התאונה שגרתמי לו, וככל שנסיתי לדבר אתו בלשון רכה, הוא התרגו יותר ויותר, עד שרצה להכות אותי.

באותו רגע החנין שהיה אתי ברכב יצא על דעת עצמו מהרכב והחל לדבר עם אותו אדם ואמר לו בתם לבו עלי: הוא אדם טוב, הוא לוקח אותי לבית כל יום, והוא עקשו עשה למשפחה שלי טובה, הוא מבאי לנו את הספה הזאת לבתי, והוא אפילו לא מבקש על זה כסף על הדלק, והוא גם לא התפנו לגרם קל תאונה, זה היה בלי נכונה...

יוסף ורטהיימר, חיפה